

Razni zapiski.

† **Ivan Grohar.** Dne 19. aprila t. l. je umrl v ljubljanski deželni bolnici eden najnadarjenejših naših umetnikov — Ivan Grohar. Sanjal je o solnčni Italiji, kamor je hotel pohiteti se zdraviti in slikati, toda prej je došel do zadnje postaje svojega križevega pota, star komaj 44 let. Sin Gorenjske, odkoder je prišla večina naših umetnikov, se je po dokončani ljudski šoli izobraževal najprej v Kranju, potem v Zagrebu, na graški akademiji umetnosti in nazadnje v Monakovem pri Ažbetu, kar je bilo zanj odločilnega pomena. Iz Monakovega se je povrnil v domovino, ki pa mu ni mogla dati mirnega kotička, tudi tedaj ne, ko je zaslovelo njegovo ime po umetniških razstavah čez slovenske meje. — b —

Kopitar in Rusini. V Zapiskih znanstvenega društva imena Ševčenko (1910, XIX, knj. 2–3.) je priobčil Mihajlo Teršakovec obširno razpravo o razmerju Kopitarja do galiških Rusinov. V svojih prvih spisih je Kopitar zanikal samostalnost Rusinov in njih jezika; toda okoli l. 1816. se je izvršil preobrat njegovih nazorov, da je zagovarjal njih narodno in jezikovno samostalnost ter jim želel tudi politično neodvisnost. Pisatelj je pojasnil na podlagi raznih, deloma novih virov Kopitarjeve zveze s tedanjimi rusinskimi književniki, posebno z Iv. Mohylnickim, Iv. Snegurskim, Jos. Levickim, Ant. Dobrjanskim, Jos. Lozinskim in Jak. Holovackim. — (Teršakovec je napisal tudi v „Zborniku u slavu Vatr. Jagića“ (1906) študijo o Kopitarju in Vuku.) — in —

Emil Korytko. Poljski mesečnik „Świat słowiański“ je prinesel v letošnji marčni številki (VII, tom I., str. 192–207) življenjepisno črtico o Korytku, ki jo je napisal znani Jan Magiera na podlagi Prijateljevih, Frankovih in Kidričevih razprav, katere pohvalno omenja. Posebno dobro mu je služila Kidričeva študija z novim bogatim gradivom, ki jo je objavil lanski „Lj. Zvon“.

Josip Jurčič v srbskem prevodu. „Matica Srpska“ je izdala v 139. zvezku zbirke „Knjige za narod“ dve Jurčičevi pripovedki: „Lažan novac“ in „Kako je Petar Kotarjev izpašao, što je krao krompir“. Prevod je oskrbel Simon Končar, učitelj v Karlobagu.

Stoletnica Dositeja Obradovića. (1742–1811). Srbi slave stoletnico smrti svojega prvega narodnega pisatelja. Žeja po izobrazbi je gnala Dositeja Obradovića iz samostanskega zatišja v širni svet, daleč preko domovine, in česar se je na teh odisejskih potovanjih na jugu, vzhodu in zapadu naučil, to je s čudovito energijo presadil na domača tla. Razni prigodni spisi so posvečeni njegovemu življenju in delovanju; tudi „Matica Slovenska“ se ga hoče spominjati s primernim člankom. S posebnima spomenicama sta dostojno proslavila ta narodni jubilej med drugimi tudi „Srpski književni glasnik“ (br. 244) in „Brankovo kolo“ (br. 12–15). V zadnjem so priobčili svoje prispevke Vatr. Jagić, Tih. Ostojić, Mil. Georgijević, Fr. Ilešić („Dositej i Slovenci“), Mil. Jakovljević („O Dositejevu jeziku i stilu“), Milan Petrović, Milan Šević, Ivan Prijatelj („Nekoliko napomena o Kopitarevu zanimanju Dositejevim delima“), Dimitrije Ruvarac, Gjuro Šurmin i. dr. J. Š.

Popravek. Na str. 233. (25. vrsta od zg.) čitaj namesto „Karol IV.“ — pravilno „Karol VI.“